

Motion till riksdagen

1989/90:A82

av Göthe Knutson och Gullan Lindblad (båda m)

med anledning av prop. 1989/90:76

Regionalpolitik för 90-talet

Stödområdesindelning i Värmland

Vi vill med denna motion föreslå arbetsmarknadsutskottet och riksdagen att skapa regionalpolitisk rättvisa åt fyra kommuner i Värmland som behöver ett stöd som regeringen förmenar dem i propositionen.

Det är kommunerna Sunne, Säffle, Årjäng och Kristinehamn. Vi motionärer anser att så länge regionalpolitik skall utövas med hjälp av bidrag från staten så bör dessa kommuner finnas med i stödområden.

Torsby får sämre

Eftersom regeringen föreslår att kommunerna Arvika, Eda, Filipstad, Hagfors, Munkfors och Torsby skall ingå i nya stödområde 2 och vidare att Storfors kommun får bilda tillfälligt stödområde, skall vi här inte beröra nämnda kommuner annat än i ett fall.

Det gäller Torsby som placerats i nyskapade stödområde 2 och därmed får sämre lokaliseringstöd eftersom Torsby tillhör nuvarande stödområde B. Vi noterar detta som en misräkning för den problemfyllda kommunen. Dess situation är inte så olik de norrländska inlandskommunernas.

Kristinehamn

När det gäller Kristinehamn ligger det närmast till hands att föreslå en tillfällig inplacering i stödområde. Detta är kommunledningens eget förslag och bygger på betraktelsen att Kristinehamn har en gemensam arbetsmarknad med grannkommunerna Storfors, Karlskoga och Degerfors.

Regeringen har tagit hänsyn till de problem som dess värre finns i de tre sistnämnda kommunerna. Läget är emellertid likartat i Kristinehamn. Enbart under det senaste året har ca 480 arbetstillfällen försvunnit i Kristinehamn.

Detta är väldigt mycket för en kommun av Kristinehamns begränsade storlek. Lägg därtill hotbilden för Björneborgs järnverk och Saab-Scania's fabrik. En industri vid namn Finess har aviserat en minskning med 40 anställda. Allt detta kan inte uppvägas av den glädjande utbyggnaden av A 9 till ett artillericentrum, som ger ett 70-tal nya befattningar.

Inom det militära försvaret är dock bosättningen ett problem. Tillskottet till Kristinehamn blir sannolikt begränsad.

Det är vår uppfattning att det för Kristinehamns utveckling är av avgörande betydelse

1. att den sammanhängande ekonomisk-geografiska regionen Kristinehamn, Karlskoga, Degerfors och Storfors behandlas som en enhet vad gäller inplacering i tillfälligt stödområde,

2. att Kristinehamn får utvecklas som stödjepunkt i östra Värmland och att medvetna satsningar då görs för utveckling av tjänstesektorn och för tillskapandet av fler och mer kvalificerade arbeten för kvinnor.

Detta bör ges regeringen till känna.

Årjäng, Sunne och Säffle

När det gäller Sunne, Årjäng och Säffle är det minst sagt märkligt att just dessa kommuner inte föreslås ingå i nya stödområde 2 där Arvika och Ed glädjande nog blir inplacerade i regeringsförslaget.

Även de tre "utsparkade" kommunerna ingår i nuvarande stödområde C och kännetecknas av ungefär samma problem som dessa – möjligen betydligt svårare i ett par fall. Dessutom saknar exempelvis Årjäng de goda utbildningsbetingelser som finns i Arvika kommun.

Vi vill inte tro antydningarna på ledarplats i en stor länstidning om skälet till regeringens utslutning av Sunne, Säffle och Årjäng. Där pekas det nämligen på förhållandet att Arvika och Ed har socialdemokratiska majoriteter medan de tre "utsparkade" kommunerna är borgerligt styrda.

Nog är det märkligt. Men arbetsmarknadsutskottet kan rätta till förhållandet och eliminera alla fula misstankar genom att *utvidga* gränsdragningen i Värmland så att *inte bara* socialdemokratiskt styrda kommuner (dit även hör Filipstad, Hagfors, Munkfors och Torsby) får del av regionalpolitiska stödåtgärder.

Årjäng, Sunne och Säffle till stödområde 2

Vi vill i det följande peka på några väsentliga fakta som talar för att de tre nämnda Värmlandskommunerna placeras in i stödområde 2.

Den föreslagna stödområdesindelningen i Värmland överensstämmer inte med länsstyrelsens geografiska riktlinjer för glesbygdssstödet. *Årjäng* och *Sunne* ingår till stora delar i det prioriterade och i övrigt till det allmänna stödområdet för glesbygdssstöd. I *Säffle* ingår ungefär halva kommunen i allmänt stödområde.

De tre kommunerna genomgår en omvandlingsfas från jordbrukssamhälle till industri- och tjänstesamhälle. I *Årjäng* där denna omvandling blivit mycket påtaglig har lokaliseringsstödet under de år som gått mycket påtagligt bidragit till att etablera en industriell verksamhet. Framför allt behöver sysselsättningar nu skapas för kvinnor.

I *Sunne* kommun är ungefär en femtedel av de förvärvsarbetande sysselsatta inom jordbruket. Industrisektorn är för närvarande ungefär lika stor som jordbrukssektorn men måste öka sin andel av sysselsättningen. Jordbruksnäringen kommer att få minskad betydelse. Turistnäringen är osäker. Sunne kommun har en relativt stor nettoutpendling främst till kommuner

som ingår (kommer att ingå) i stödområdet, och där kommer förmodligen utvecklingen inte att vara så mycket bättre.

Säffle kommun har minskat sin befolkning under 20 års tid med 2 300 personer. Beroendet av ett fåtal stora konjunktürkänsliga industrier medför att det finns ett stort behov av nyetablering som ger en diversifierad näringsstruktur.

Vad är rättvisa enligt regeringen?

Regeringen använder åtskilliga honnörsord i propositionen. Det berättas vackert om regionalpolitikens mål och att den "bör främja en rättvis fördelning av välståndet mellan olika delar av landet..." osv.

När man läser detta och liknande på den ena sidan efter den andra och samtidigt har de "utsparkade" Värmlandskommunernas situation framför sig, undrar man vad regeringen menar med rättvisa? I denna jämförelse framstår ordsvallet närmast som floskler.

Låt oss nämna ytterligare några fakta om *Sunne*, *Säffle* och *Årjäng*:

Befolkningsutvecklingen i de tre Värmlandskommunerna har minskat under flera år i följd. Senaste åren har trenden vänt som en följd av (den tillfälliga?) inflyttningsvågen. Födelseöverskottet som kan vara en mätare på kommunens utveckling har under 80-talet varit negativt. Befolkningssammansättningen i de tre kommunerna kännetecknas av en *hög andel äldre* och en *låg andel* i förvärsarbetande ålder. De förvärsarbetande har således en större försörjningsbörda i dessa kommuner än i t.ex. Bergslagskommunerna.

Försörjningsbördan ökar som följd av låg sysselsättningsgrad för den arbetsföra befolkningen. Sysselsättningsgraden är särskilt låg för kvinnor, vilket avspeglar en segregerad arbetsmarknad med få alternativ för kvinnor.

Arbetslösheten är relativt hög i de tre kommunerna. Även om arbetslösheten är låg i landet totalt sett kommer situationen att märkbart försämrats i en lågkonjunktur på grund av kommunernas relativa läge samt sysselsättningsstrukturens sammansättning med hög sysselsättning i konjunktürkänsliga industriföretag.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar att göra *Kristinehamns* kommun till tillfälligt stödområde i enlighet med vad som anförts i motionen,
2. att riksdagen beslutar att placera in de tre kommunerna *Sunne*, *Säffle* och *Årjäng* i stödområde 2.

Stockholm den 26 mars 1990

Göthe Knutson (m)

Gullan Lindblad (m)